

Stichting Hart voor Het Twiske

Aan: De **Voorzieningenrechter Bestuursrecht**
van de Rechtbank Noord-Holland
Postbus 1621
1003 BR Haarlem

Betreft: **SPOED!!! VERZOEK VOORLOPIGE VOORZIENING**
De rechtbank wordt verzocht om **ten laatste op vrijdag 27 mei 2022** te besluiten tot instellen van een **verbod op de opbouw van het Lentekabinet festival in Natura 2000-gebied het Twiske**.
De grondslag van dit verbod is gelegen in de rechtstreeks in Nederland geldende Europese natuurbeschermingswetten, in het bijzonder de soortenbeschermingsbepalingen van artikel 5 EU-Vogelrichtlijn en artikel 12 EU-Habitatrichtlijn en de recente jurisprudentie van het EU-Hof daarover.

Datum: 23 mei 2022

Contact: mr.drs. [REDACTED], gemachtigde
Tel: [REDACTED]
Email: [REDACTED]

Edelachtbare heer/vrouw,

Verzoekster is een natuurbeschermingsorganisatie zoals bedoeld in punt 44 van het arrest van het Europese Hof van 8 november 2016 **ECLI:EU:C:2016:838**. Daarmee kan zij zich bij uw rechtbank rechtsreeks beroepen op de regels van het Unierecht, in het bijzonder de UE-Vogelrichtlijn en de EU-Habitatrichtlijn. Immers uw rechtbank is de bevoegde rechtbank voor het oordelen over handhaving en bescherming van de binnen uw ressort gelegen Natura 2000-gebieden, waaronder Het Twiske en de soortenbeschermingsbepalingen van de EU-Vogelrichtlijn en EU-Habitatrichtlijn in dat gebied.

Volgens punt 59 van het arrest mag verzoekster de Unierechtelijke regels dwingend in rechte bij u aanvoeren.

In punt 50 van het arrest brengt het Europese Hof in herinnering dat het volgens vaste rechtspraak de rechterlijke instanties van de lidstaten zijn die uit hoofde van het in artikel 4, lid 3, Verdrag van de EU (VEU) vervatte beginsel van loyale samenwerking de rechterlijke bescherming dienen te verzekeren van de rechten die justitiabelen aan het unierecht ontleen. Volgens artikel 19, lid 1, VEU moeten de lidstaten bovendien **voorzien in de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming op onder het Unierecht vallende gebieden te verzekeren**. Deze verplichting vloeit volgens het Hof daarnaast ook voort uit artikel 47 van het handvest.

In punt 54 spreekt het Hof uit dat het recht op een doeltreffende voorziening in rechte **met name het recht omvat op een doeltreffende voorziening bij een gerecht**. En zoals hierboven al werd toegelicht is dat **uw rechtbank**.

Derde belanghebbende in deze verzoekprocedure is Dekmantel b.v., de organisator van het evenement. Dekmantel b.v. laat zich in de regel vertegenwoordigen door mr. M. Diepenhorst, advocaat bij 'See One Legal'.

Verweerder in deze procedure is ofwel het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland ofwel de door het college gemandateerde Omgevingsdienst Noord-HollandNoord ofwel een combinatie van beiden.

Voor verzoekster is het op dit moment ondoenlijk om uit te zoeken waarvoor OdNHN is gemandateerd en welke bevoegdheden het College zelf onder zich heeft gehouden. Voor de procedure is dat ook niet relevant; verzoekster zal zo veel mogelijk beide instanties informeren en benaderen, en ze hierna aanduiden als 'verweerder'.

Verzoekster heeft op **19 mei 2022** bij verweerder op grond van de afdeling soortenbescherming van de Wet natuurbescherming bij verweerder een **handhavingsverzoek** ingediend (zie **bijlage 03**). Dat verzoek betrof een aan de derde belanghebbende door verweerder op te leggen verbod om op 27 mei aan te vangen met de opbouw van het Lentekabinetfestival, in verband met verstoring en mogelijk doden van de Noordse woelmuis en beschermde vogelsoorten in het gebied op grond van hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming.

Op **23 mei 2022** (zie **bijlage 04**) heeft verzoekster het handhavingsverzoek **uitgebreid en aangevuld** naar alle in het gebied verblijvende Europees beschermde soorten, meer in het bijzonder de broedvogelsoorten Bruine Kiekendief, Kemphaan, Rietzanger, Roerdomp, Snor, Visdief en Watersnip en de Meervleermuis en Noordse woelmuis. Ook heeft verzoekster de stikstofdepositie daarin opgenomen. Verzoekster heeft zich bij die uitbreiding en aanvulling uitdrukkelijk gebaseerd op de dwingende regels van Europees recht, in het bijzonder artikel 5 van de EU-VR, artikel 12 van de EU-HR en de jurisprudentie van het Europese Hof daarover.

In de toelichting op de gronden van het verzoek (hierna op pagina 3 en verder) zal ik namens verzoekster toelichten en onderbouwen dat niet alleen het evenement Lentekabinet zelf (onderwerp van VoVo HAA 22/2357 bij uw rechtbank) maar **óók de opbouw van het evenement op het terrein en de afbraak van het evenement ernstige verstoring van de beschermde soorten** en mogelijk zelfs doden van exemplaren van die soorten zou inhouden.

Van verweerder zien wij drie mogelijke reacties op ons handhavingsverzoek:

- a. Verweerder bevestigt de ontvangst, maar reageert inhoudelijk niet voordat de opbouw onomkeerbaar is gevorderd.
- b. Verweerder wijst het handhavingsverzoek af, echter op een zodanig laat tijdstip dat een verzoek voorlopige voorziening bij uw rechtbank niet meer mogelijk is.
- c. Verweerder verleent (ten onrechte) een ontheffing Wet natuurbescherming voor verstoring van de betreffende soorten, eveneens op een te laat tijdstip om daar nog tegen op te komen.

Duidelijk is dat daarmee niet is voldaan aan de Europees rechtelijke voorwaarde dat wordt voorzien in de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming op onder het Unierecht vallende bepalingen van Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn te verzekeren. En dat betekent dat daarmee de rechtsgang naar een voorziening bij uw rechtbank voor verzoekster open staat. Het is verzoekster uitdrukkelijk niet, en verweerder nadrukkelijk wel, aan te rekenen dat Wnb-vergunningverlening zo laat heeft plaatsgevonden en dat de soortenbescherming daarbij niet is meegenomen. Ook is het niet de schuld van verzoekster dat uw rechtbank de hoofd-VoVo pas de dag voorafgaand aan het evenement op zitting kan behandelen.

Zoals hierboven al gesteld verzoeken wij uw rechtbank om **uiterlijk vrijdag 27 mei 2022** een VoVo-zitting te houden op ons verzoek om handhaving en vóór zaterdag 28 mei 07:00 daarop te besluiten. Verzoekster kan zich voorstellen dat dit voor uw rechtbank een zeer moeilijke opgave is. Blijkens de vaste jurisprudentie van het Europese Hof, zoals onder meer verwoord in **ECLI:EU:C:2016:838 onder punt 54**, heeft verzoekster echter het uitdrukkelijke expliciete recht op een doeltreffende voorziening bij uw gerecht, om daarmee een inbreuk op de bedreigde natuurwaarden in het Twiske te voorkomen.

Dat betekent dan ook dat als uw rechtbank er niet in slaagt vóór gemelde datum deze zitting te laten plaatsvinden, verzoekster, op grond van het aangehaalde arrest van het Europese Hof, van uw rechtbank mag en moet vragen om de opbouw van het evenement vooruitlopend op de zitting te verbieden, totdat de VoVo-zitting over de handhaving bij uw gerecht wél heeft kunnen plaatsvinden.

Hieronder treft u onder:

- 1 t/m 14 de uitwerking van het Europeesrechtelijk kader.
- 15 t/m 17 het algemene beeld van verstoring in het Twiske.
- 18 t/m 21 de verstoring van broedvogels in het Twiske door geluid van de opbouw.
- 22 t/m 23 verstoring van de Noordse woelmuis door de opbouw van het evenement.
- Punt 24 de verstoring van de Meervleermuis door de opbouw van het evenement.
- Punt 25 t/m 27 het tekortschieten van de stikstofberekening van het evenement.

Toelichting en gronden van het verzoek

1. Op 9 mei 2022 heeft verweerder een vergunning op grond van artikel 2.7 tweede lid Wet natuurbescherming afgegeven voor het Lentekabinetfestival in Natura 2000-gebied het Twiske.
2. Verzoekster is het daar niet mee eens en heeft daartegen op 18 mei 2022 een voorlopige voorziening gevraagd bij uw rechtbank. Deze procedure loopt bij uw rechtbank onder nummer HAA 22/2357.
3. Uw rechtbank zag niet eerder dan op 3 juni 2022, de dag voor aanvang van het evenement en een week na de start van de opbouw, kans om de zitting daarvan in te plannen.
4. Verzoekster beroept zich bij dit verzoek om Voorlopige Voorziening m.b.t. handhaving soortenbescherming thans rechtstreeks op de Europese wetsbepalingen met betrekking tot natuurbescherming. Dat is niet zonder reden:
5. Het natuurbeschermingsrecht zoals verwoord in de Wet natuurbescherming is een incomplete weergave van de Nederlandse wettelijke verplichtingen op gebied van natuurbescherming.
6. Dat is allereerst het standpunt van de Afdeling Advisering van de Raad van State. Die heeft in 2012 in het advies bij de totstandkoming van de thans geldende Wet natuurbescherming het Mene Tekel al op de muur geschreven: *‘....Daarbij is van belang dat de natuurbescherming in de afgelopen decennia niet zodanig effectief is gebleken dat de natuur in Nederland momenteel in een gunstige staat verkeert en de instandhouding van soorten en habitats is verzekerd. Reeds bij ongewijzigd beleid lijkt een verdere achteruitgang moeilijk te voorkomen en is het de vraag of Nederland in de toekomst aan de internationale en Europese doelstellingen zal voldoen. In dit licht wordt de vraag naar de effecten van de voorgestelde versoering van de wetgeving prangender en dreigt het voorstel uit Europeesrechtelijk oogpunt kwetsbaar te zijn’*. Bij dit Hoge College van Staat ontbrak het tien jaar geleden al aan vertrouwen in de Nederlandse Wet natuurbescherming.
7. Ook de Nederlandse wetgever zelf stelt zich op het standpunt dat de Wet natuurbescherming niet integraal en sluitend de verplichtingen omvat die uit de Internationale Verdragen van Bonn en Bern en de Europese wetgeving (EU-Habitatrichtlijn en EU-Vogelrichtlijn) voortvloeien: Consultatieversie januari 2019, pagina 22 van de Nota van toelichting ontwerp-Aanvullingsbesluit Natuur Omgevingswet: *‘Nederland en de Europese Unie zijn beide partij bij het Verdrag van Bern, inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke leefmilieus, en het Verdrag van Bonn, inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten. Beide verdragen zien op van nature in het wild voorkomende dieren en planten in Europa. De Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vormen de omzetting in EU-regelgeving van beide verdragen. De materie van de Verdragen van Bern en Bonn wordt echter niet helemaal gedekt door deze richtlijnen.Nederland is als verdragsluitende partij ook gehouden om het gedeelte van de verdragen te implementeren dat niet wordt gedekt door de richtlijnen.Bovendien is de Europese Unie zelf partij bij de verdragen, waarmee zij deel zijn gaan uitmaken van het Unierecht; op duidelijke en nauwkeurig omschreven verplichtingen die geen nadere uitvoeringshandelingen vereisen kunnen belanghebbenden zich rechtstreeks bij de nationale rechter beroepen’*.

8. En dat rechtstreeks beroep op de EU-rechtsregels mogelijk is blijkt ook uit recente jurisprudentie van het Europese Hof. Bijvoorbeeld het arrest **ECLI:EU:C:2016:838**.
 - In punt 44 van het arrest heeft het Hof bepaald dat de EU-Habitatrichtlijn (en daarmee ook de EU-Vogelrichtlijn) een dwingende richtlijn van het Unierecht is en dat particulieren [en natuurbeschermingsorganisaties] zich in rechte daarop kunnen beroepen.
 - Die organisaties moeten dus de Unierechtelijke regels dwingend in rechte kunnen aanvoeren (punt 59).
 - In punt 49 bepaalt het Hof dat natuurbeschermingsorganisaties recht hebben op vroegtijdige en doeltreffende inspraak en deelname aan de besluitvorming.
 - In punt 50 brengt het Hof in herinnering dat het volgens vaste rechtspraak de rechterlijke instanties van de lidstaten zijn die uit hoofde van het in artikel 4, lid 3, Verdrag van de EU (VEU) vervatte beginsel van loyale samenwerking de rechterlijke bescherming dienen te verzekeren van de rechten die justitiabelen aan het unierecht ontleen. Volgens artikel 19, lid 1, VEU **moeten de lidstaten bovendien voorzien in de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming op onder het Unierecht vallende gebieden te verzekeren**. Deze verplichting vloeit volgens het Hof daarnaast ook voort uit artikel 47 van het handvest.
 - In punt 54 spreekt het Hof uit dat het recht op een doeltreffende voorziening in rechte met name het recht omvat op een doeltreffende voorziening bij een gerecht.
9. In het arrest **ECLI:EU:C:2018:255** heeft het Hof (in punt 268 en 269) onder meer vastgesteld dat het de taak van de lidstaten is om **een stelsel van strikte bescherming in te stellen, dat moet voorkomen dat soorten die beschermd worden** onder de soortenbeschermingsbepalingen van artikel 5 van de EU-Vogelrichtlijn en *exemplaren* van soorten die beschermd worden onder artikel 12 eerste lid van de EU-Habitatrichtlijn worden verstoord, met name in de broedperiode en de periode van het grootbrengen van jongen.
10. Die bescherming houdt volgens het Hof (in punt 240) niet alleen het vaststellen van een volledig rechtskader op grond van zowel artikel 12 EU-HR en artikel 5 EU-VR in, maar ook het treffen van concrete en specifieke instandhoudingsmaatregelen, waaronder doeltreffende uitvoeringsmaatregelen (in het Engels: 'detailed conservation measures, **including effective enforcement measures**'). Volgens punt 252 dient **het concrete en specifieke beschermingsmaatregelen te betreffen die de daadwerkelijke naleving van bovengenoemde verbodsbepalingen verzekeren**. Bovendien dienen deze verboden zonder beperking in de tijd te gelden.
11. Het derde relevante arrest van het Europese Hof over soortenbescherming is **ECLI:EU:C:2021:166**. De Zweedse rechter vroeg van het Hof een uitspraak over de reikwijdte van de bescherming van artikel 5 van de Vogelrichtlijn, artikel 12 lid 1 onder a tot en met c, en artikel 12 lid 1 onder d van de Habitatrichtlijn. Voor de beschermingsbepalingen van artikel 5 van de EU-vogelrichtlijn bepaalde het Hof dat:
 - Die bescherming zich volgens artikel 1 lid 1 van de vogelrichtlijn uitstrekt tot alle in het wild levende vogels op het grondgebied van de verdragsstaten (punt 34 van het arrest).
 - Uit de duidelijke, ondubbelzinnige bewoordingen van artikel 5 van de Vogelrichtlijn volgt dat de toepassing van de verboden van dit artikel geenszins beperkt is tot soorten die zijn opgenomen in bijlage I bij deze richtlijn, of die op welk niveau dan ook bedreigd zijn of waarvan de populatie op lange termijn een neerwaartse trend vertoont (punt 36).
 - Daarnaast moet worden opgemerkt dat noch de context van artikel 5 van de Vogelrichtlijn, noch het voorwerp of het doel van deze richtlijn het mogelijk maakt om de werkingssfeer ervan te beperken tot die drie groepen vogelsoorten (punt 37).

- Het Hof concludeert dat de in artikel 5 van de Vogelrichtlijn opgenomen verboden [ook] gelden voor soorten die niet zijn opgenomen in Bijlage I van de richtlijn en voor soorten die niet bedreigd zijn of geen neerwaartse trend in de populatieomvang vertonen (punt 45).
12. De praktische betekenis van arrest ECLI:EU:C:2021:166 voor de Wet natuurbescherming is overigens dat het bevoegd gezag artikel 3.1 lid 5 Wnb. niet meer mag toepassen, wegens strijd met de Uniewetgeving. Daarnaast betekent het ook dat de bestuursrechter een beroep van een belanghebbende op buiten toepassing laten van dit wetsartikel, onder verwijzing naar artikel 94 van de Grondwet zal moeten honoreren. Het verbod op verstoren van vogels tijdens de broedperiode en de periode dat de jongen afhankelijk zijn, zoals opgenomen in artikel 6 van het Verdrag van Bern en artikel 5 van de UE-vogelrichtlijn, is onverkort van toepassing.
13. Naast en als gevolg van deze uitspraken heeft de Europese Commissie op 12 oktober 2021 een Guidance Document uitgebracht over de interpretatie van artikel 12 en 16 van de Habitatrichtlijn¹. Het is daaruit duidelijk dat elke activiteit die een opzettelijke verstoring van een soort inhoudt die van invloed kan zijn op de overlevingskansen, het voortplantingssucces of het voortplantingsvermogen ervan, of die leidt tot een verkleining van het leefgebied of tot verplaatsing of verdringing van de soort, moet worden beschouwd als “verstoren” in de zin van artikel 12 (EU-Guidance Document over art 12 EU-HR, pag. 28 en 29).
14. Al eerder had het Hof vastgesteld dat iedere verstoring significant is in de betekenis van de EU-Habitatrichtlijn [en Vogelrichtlijn].
15. Het Natura 2000-gebied waartoe het Twiske behoort verkeert in slechte staat van instandhouding. Dat blijkt uit de evaluatie die verweerder heeft laten verrichten door Ecologisch Adviesbureau SWECO. Het evaluatierapport van SWECO is op 16 december 2021 uitgebracht (**Bijlage 05**).
16. Uit de tabel op pagina 55 van het rapport blijkt dat de broedvogels waarvoor het gebied als speciale beschermingszone op grond van artikel 4 van de EU-Vogelrichtlijn is ingesteld langjarig ver beneden de doelaantallen liggen of zelfs de afgelopen vijf jaar niet zijn waargenomen:

(a) Broedvogels

			doelstelling leefgebied		2015	2016	2017	2018	2019	gemiddeld	IHD
			omvang	kwaliteit							
Roerdomp			=	=	?	12	10	12	?	12	17
Bruine Kiekendief			=	=	16	8	11	?	?	10	15
Kemphaan			>	>	0	0	0	0	0	0	20
Watersnip			>	>	?	?	?	?	?	?	60
Visdief			=	=	?	80	?	?	?	?	180
Snor			=	=	?	?	?	?	?	?	50
Rietzanger			=	=	?	?	?	?	?	?	800

Het rapport noemt de toenemende recreatiedruk als de belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van de doelsoorten (pagina 58 voor de Roerdomp, pag. 59 voor de Bruine

¹ Commission notice: Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive van 12 oktober 2021.

Kiekendief, pagina 66 voor de Snor, pagina 69 voor de Smient). Voor de Roerdomp en de Bruine Kiekendief geldt de recreatiedruk zelfs als belangrijkste oorzaak van achteruitgang.

17. De oorzaken voor verstoring vinden we in de Alterra-tabel voor effecten van recreatie in Natura 2000-gebied het Twiske:

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten					
	Opervlakteverlies	Verontreiniging	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten
Storingsfactor	1	7	13	14	16	17
Kranswierwateren	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Vochtige heiden	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Ruigten en zomen	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
Overgangs- en trilvenen	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
*Hoogveenbossen	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig
*Noordse woelmuis	zeer gevoelig	...	...	...	...	gevoelig
Bittervoorn	zeer gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Kleine modderkruiper	zeer gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Meervleermuis	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Rivierdonderpad	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	...	...	zeer gevoelig
Bruine Kiekendief (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Gauwe Gans (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...
Grutto (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...
Kemphaan (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Kemphaan (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Krakeend (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Meerkoet (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...
Rietzanger (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...
Roerdomp (niet-broedvogel)	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig
Roerdomp (broedvogel)	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig
Slobeend (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...
Smient (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Snor (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...
Visdief (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Visdief (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig
Watersnip (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...
Watersnip (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	...

zeer gevoelig
gevoelig
niet gevoelig
n.v.t.
onbekend

18. Broedvogels worden verstoord door geluid.

Geluid van evenementen kan worden ingedeeld in continue geluid en incidenteel/piekgeluid.

Verzoekster is van oordeel dat het geluid van evenementen in het Natura 2000-gebied moet worden gekarakteriseerd als continue gedurende een gegeven periode.

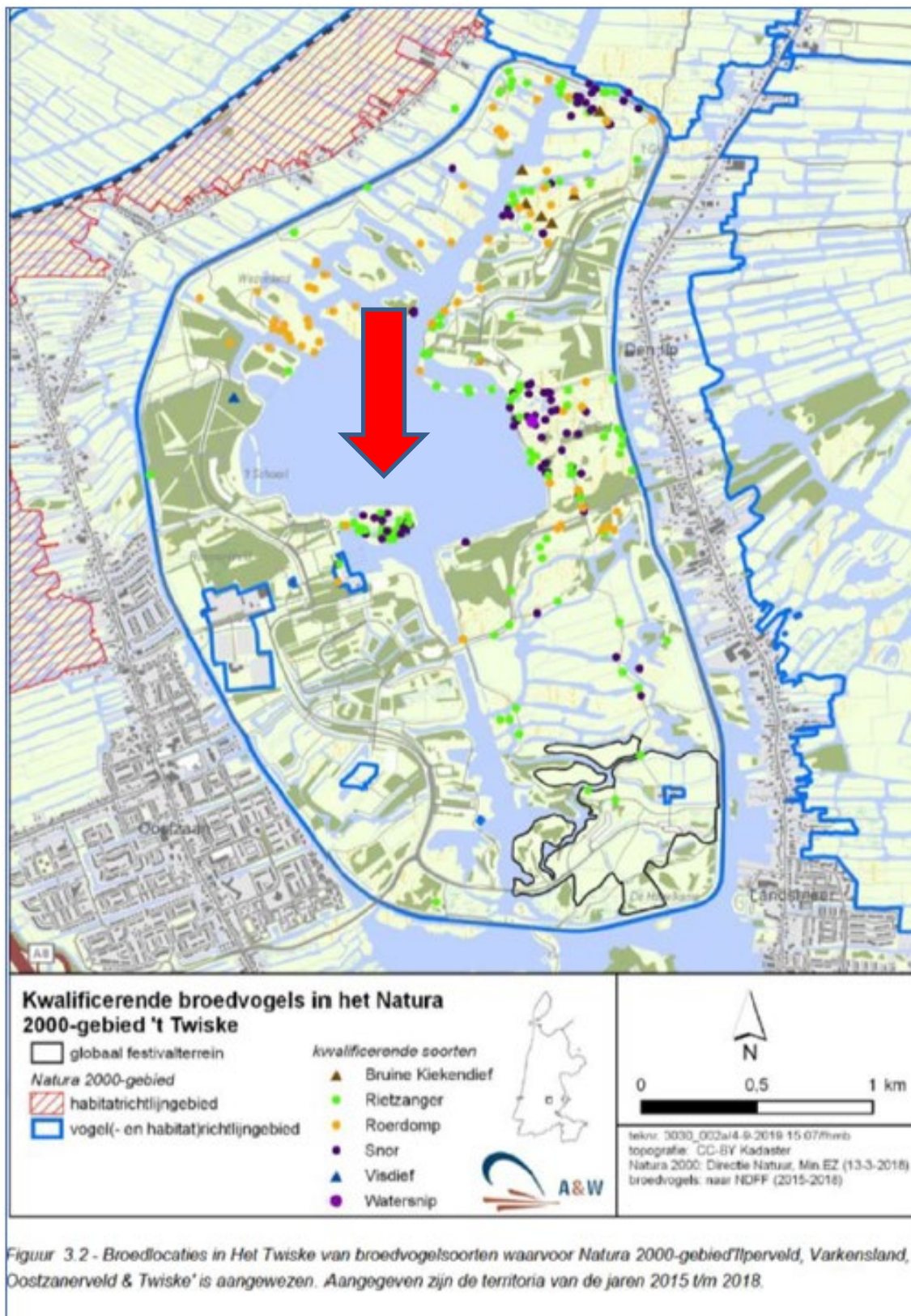
Alle partijen zijn het er echter over eens dat incidenteel geluid (piekgeluid) tijdens de opbouw, het evenement zelf en tijdens de afbraak, verstorend kan werken op broedvogels. Het effect daarvan wordt het mooist beschreven door de StAB in haar onderzoeksrapport 40841 uit over een vergelijkbaar rapport van Tauw in het dossier Groene Ster van 11 juni 2019 op pagina 11 en 12:

'Naast voornoemde onderschatting in de beoordeling van verweerder, zie ik aanleiding om een kanttekening te plaatsen bij het argument van verweerder (en initiatiefnemer) dat de beperkte tijdsduur van het festival met zich meebrengt dat geen gevolgen te verwachten zijn..... Weliswaar is die duur van verstoring betrekkelijk beperkt, maar in de broedtijd kan beperkte verstoring toch effecten hebben. In de eifase kan verstoring er toe leiden dat de oudervogel het nest verlaat en eieren gepredeerd worden. In de kuikensefase is continue aanvoer van voedsel nodig. Verstoring kan er dan toe leiden dat de kuikens niet genoeg voedsel aangeboden krijgen. Afhankelijk van onder meer de leeftijd van de kuikens en de weersomstandigheden, kunnen de kuikens dan in enkele uren verhongeren, onderkoeld raken of gepredeerd worden'.

19. In de recente ecologische en wetenschappelijke literatuur wordt de grens van verstoring van broedvogels door piekgeluid steeds gelegd bij 70 dB(A).

Drie voorbeelden:

- a. Ecologische bureau Tauw deed dat samen met Bureau Waardenburg in de Passende Beoordeling voor het project Brouwerseiland, die door Tauw op 29 mei 2020 werd opgesteld. **In bijlage 06, pag. 132** is te zien dat als verstoringsgrens voor opvliegen van broedvogels door piekgeluid de contourlijn van 70 dB(A) is aangehouden.
 - b. In de Passende Beoordeling voor de uitbreiding van de Rotterdamse Haven, die door de internationaal gerespecteerde onderzoekers Foppen en Roodbergen in 2020 namens SOVON werd uitgebracht, wordt eveneens de grens van 70 dB(A) voor verstoring door broedvogels door piekgeluid gehanteerd. **Zie bijlage 07, pag. 15.**
 - c. Ter onderbouwing van die grenswaarde van 70 dB(A) wordt door Tauw verwezen naar het artikel van Wright e.a. 'Exploring behavioural responses of shorebirds to impulsive noise'. **Zie bijlage 08.**
20. Ook de Afdeling hanteert deze grens van 70 dB(A) voor piekgeluid: In de uitspraak van 30 april 2019 heeft de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2019:1399) in rechtsoverweging 45 de stelling van verweerder geaccordeerd dat 70 dB(A) de grens is waarbij broedvogels door piekgeluid worden verstoord.
21. In eerdere natuurtoetsen van het evenement Lente-kabinet waren wel afbeeldingen met geluidcontourlijnen opgenomen, waaruit de 70 dB(A) contourlijn kon worden afgeleid. Die geluidcontourlijn blijkt dan een belangrijk deel van Natura 2000-gebied het Twiske te omvatten. En binnen de loop van die 70 dB(A) contourlijn ligt dus het gebied waar significante verstoring van broedvogels door piekgeluid c.q. incidenteel geluid zeker is. Met name ook het schiereiland in de Stooterplas aan de noordkant van de jachthaven, dat een concentratiepunt is van broedende soorten met een instandhoudingsdoestelling valt geheel binnen die verstoringcontourlijn van 70 dB(A). Hieronder treft u allereerst het kaartje met beschermde vogelsoorten op het schiereiland:

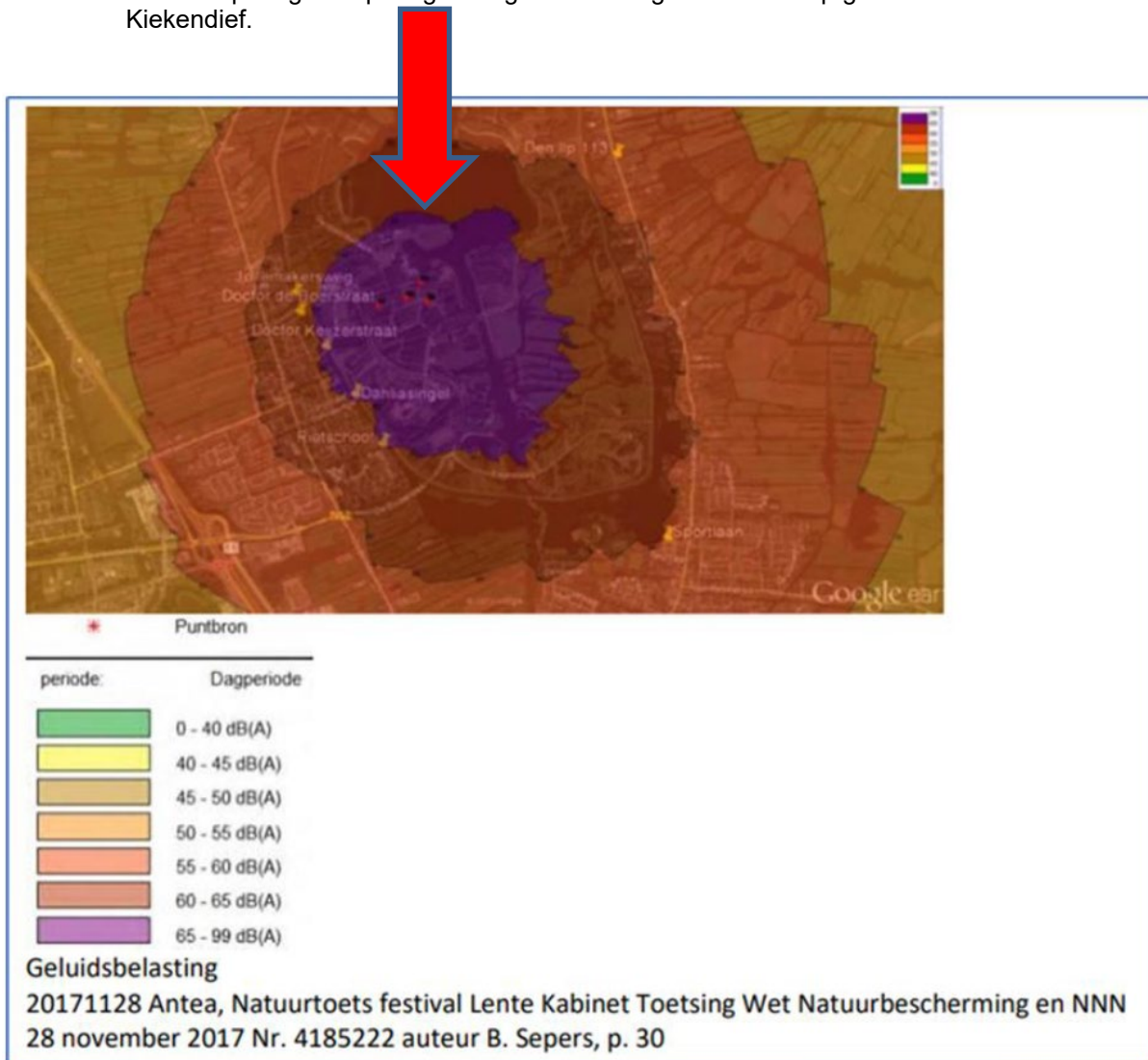

Bron: Altenburg & Wijmenga Effectbeoordeling festival 'Welcome to the future' in 't Twiske 19 december 2019

Hoewel bij de huidige ecologische beoordeling van het Lentekabinet geen geluidcontourlijnen zijn weergegeven, kan gebruik gemaakt worden van de geluidcontouren van het Lentekabinet uit eerdere rapporten:

Daarop is te zien dat het schiereiland waarop broedterritoria van de Rietzanger, de Snor en de Roerdomp zijn aangetoond volledig binnen de verstoringscontour van 70 dB(A) vallen.

Ook tijdens de opbouw van het evenement zal dus als gevolg van piekgeluid sprake zijn van ernstige verstoring van broedvogels, in het bijzonder van de Rietzanger, de Snor en de Roerdomp en gelet op de gevoeligheid voor lage tonen ook op grotere afstand: De Bruine Kiekendief.

22. De Noordse woelmuis is de enige prioritaire beschermde diersoort in Nederland. Dat wil zeggen dat voor deze soort op grond van aanwijzing in artikel 1 onder de letter h van de Habitatrichtlijn de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Ingevolge artikel 2.8 vijfde lid van de Wnb is voor de verstoring van die soort in een Natura 2000-gebied een melding aan en bijzonder toestemming van de Europese Commissie noodzakelijk.

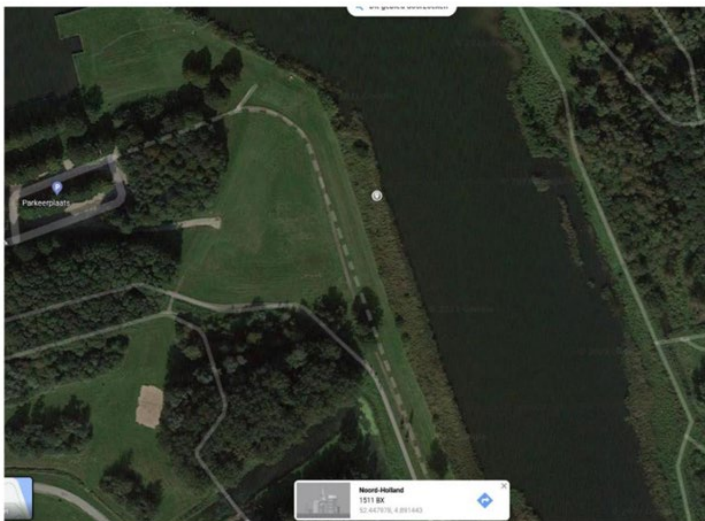
Gelet op de context betreft dit juist ook Noordse woelmuizen in Vogelrichtlijngebieden die niet zijn aangewezen als habitatrichtlijngebied, zoals het Twiske.

Het rapport over aantreffen van de Noordse woelmuis is als **bijlage 09** gevoegd.

23. De locatie waar het eDNA van de Noordse woelmuis is gevonden treft u hieronder:

Tabel 1: Monster informatie.

Monster	Coördinaten	Type	Datum bemonstering
60056	52.447978, 4.891443	Bodem	22-04-2021
40805	52.447978, 4.891443	Keutel	22-04-2021

Figuur 1: Onderzoeksgebied in Het Twiske (NH) waar het eDNA bodemonster en keutelmonster zijn verzameld.

De afstand tot de rand van het festivalterrein is 20 meter.

Ook tijdens de opbouw van het evenement zal dus als gevolg van piekgeluid, trillingen en menselijke aanwezigheid sprake zijn van ernstige verstoring van individuele exemplaren van de Noordse woelmuis.

24. Zoals gebruikelijk bij Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen voor het behoud van de Meervleermuis heeft die vleermuis geen verblijfplaatsen in het gebied. De belangrijkste verblijfplaatsen van Meervleermuizen in de regio bevinden zich in Oostzaan en aan de noordrand van Amsterdam. De meervleermuiskolonie in Oostzaan is de belangrijkste van Nederland. De meervleermuizen gebruiken het Natura 2000-gebied waar het Twiske bij hoort als essentieel foerageergebied. Nederlands belangrijkste expert op het gebied van de Meervleermuis is A.J. Haarsma. Zij heeft in 2015 onderzoek gedaan naar de meervleermuis in het Twiske. Haar rapport is als **bijlage 10** gevoegd.

Haar conclusies waren:

- a. Het gebied waar het evenement wordt gepland is het kernvoedselgebied van de meervleermuiskolonie in Oostzaan.

Figuur 4b: Het landschap gebruik van de kraamgroep in Oostzaam samengevat in drie schillen. De eerste schil (doorgetrokken lijn) geeft het kernvoedselgebied weer, de tweede schil (gestreepte lijn) het essentieel voedselgebied en de derde schil (gestippelde lijn) de hoofdzakelijke homerange. Het plangebied ligt ter hoogte van de zwarte cirkel.

- b. Verstoring van het rode gebied dient ten alle tijden te worden voorkomen (zie de kaart op de volgende pagina)

Categorie-kleur	Waarde	% van populatie
blauw	Onbekend	
geel	laag belang	<10%
oranje	matig belang	10-20%
groen	Belangrijk	20-30%
rood	zeer belangrijk (essentieel voor populatie)	> 30% vd populatie

Tabel 1: De waarde habitat elementen worden in een kansenkaart getoond in 5 categorieën

Figuur 3a: Waterkaart in de zomer, met globale ligging van het plangebied

De blauwe pijl geeft het evenemententerrein weer. Ook tijdens de opbouwfase kan de meervleermuis worden verstoord door veiligheidsverlichting en bewakingsverlichting van stellages en materialen op het evenemententerrein.

25. Voor het evenement Lentekabinet is een Aerius stikstofberekening gemaakt. Die berekening is echter niet inzichtelijk omdat de detailberekeningen en gegevens die gebruikt zijn voor de invoer ontbreken. Het evenement zou 0,00 mol/ha depositie van stikstof op omliggende Natura 2000-gebieden veroorzaken. Dat is natuurlijk absoluut ongeloofwaardig. De stikstofproductie van vergelijkbare evenementen komt neer op 0,6 mol per hectare op omliggende Natura 2000-gebieden. Zie **bijlage 11, pagina 32**. En aangezien in delen van Natura 2000-gebied waartoe het Twiske behoort de KDW wordt overschreden veroorzaakt iedere activiteit, met name ook de opbouwactiviteiten van het evenement, een ongeoorloofde hoeveelheid stikstofdepositie op het omliggende voor stikstof kwetsbare Natura 2000-gebied.
26. Daarbij komt dat de stikstofberekening voor het evenement Lentekabinet geen rekening houdt met de stikstof die de twee andere evenementen in het gebied produceren. Dat is in strijd met de cumulatieregel van artikel 6 lid 3 van de EU-Habitatrichtlijn.
27. Evenmin zijn voor het Twiske de stikstofgevoelige leefgebieden voor de stikstofgevoelige soorten in kaart gebracht. Daarmee is niet duidelijk of de kritische dispositiewaarden van die leefgebieden wordt overschreden.

Tot slot treft als **bijlage 12 en bijlage 13** nog een tweetal recente uitspraken waarbij voorzieningenrechters door schorsen van de vergunning vóórdat de opbouw van een evenement begon, ernstige natuurschade konden voorkomen.

De lijst met bijlagen treft u op pagina 14.

Namens verzoekster wil ik nogmaals benadrukken dat door het stelsel van de Wet natuurbescherming en de Algemene wet bestuursrecht in dit concrete geval niet is voldaan aan de Europees rechtelijke voorwaarde dat wordt voorzien in de nodige rechtsmiddelen om daadwerkelijke rechtsbescherming op onder het Unierecht vallende bepalingen van Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn te verzekeren.

En dat betekent dat daarmee de rechtsgang naar een voorziening bij uw rechtbank voor verzoekster open staat. Volgens de vaste jurisprudentie van het Europese Hof, zoals onder meer verwoord in ECLI:EU:C:2016:838 onder punt 54, heeft verzoekster het uitdrukkelijke expliciete recht heeft op een doeltreffende voorziening bij uw gerecht, om daarmee een inbreuk op de bedreigde natuurwaarden in het Twiske te voorkomen.

Dat betekent dan ook dat als uw rechtbank er niet in slaagt vóór gemelde datum deze zitting te laten plaatsvinden, verzoekster, op grond van het aangehaalde arrest van het Europese Hof, van uw rechtbank mag en moet vragen om de opbouw van het evenement vooruitlopend op de zitting te verbieden, totdat de VoVo-zitting over de handhaving bij uw gerecht wél heeft kunnen plaatsvinden.

Verhinderdatum: op dinsdag 24 mei bepleit ik een zaak bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Beschikbaar: Op de dag en avond van woensdag 25, donderdag 26 en vrijdag 27 mei.

Hoogachtend,

mr.drs.
gemachtigde.

☐ Naam	Gewijzigd op	Type	Grootte
 Bijlage 01 2012 HvHT STATUTEN.pdf	23-5-2022 09:46	Adobe Acrobat-d...	2.014 kB
 Bijlage 02 220522 machtiging.pdf	23-5-2022 09:47	Adobe Acrobat-d...	1.219 kB
 Bijlage 03 220519 Handhavingsverzoek Wnb Lentekabinet Twiske .pdf	23-5-2022 09:47	Adobe Acrobat-d...	1.325 kB
 Bijlage 04 220523 aanvullend handhavingsverzoek Twiske.pdf	23-5-2022 09:48	Adobe Acrobat-d...	1.312 kB
 Bijlage 05 211216 Evaluatie N2000 beheerplan IVOT.pdf	23-5-2022 09:48	Adobe Acrobat-d...	7.464 kB
 Bijlage 06 200529 Tauw Passende Beoordeling Brouwerseiland.pdf	23-5-2022 09:55	Adobe Acrobat-d...	4.108 kB
 Bijlage 07 200101 Foppen RtdmHaven piek p15.pdf	23-5-2022 09:56	Adobe Acrobat-d...	4.936 kB
 Bijlage 08 100101 Wright Humber Estuary 70dB(A).pdf	23-5-2022 09:56	Adobe Acrobat-d...	2.930 kB
 Bijlage 09 Datura Vaststelling noordse woelmuis.pdf	23-5-2022 09:52	Adobe Acrobat-d...	1.572 kB
 Bijlage 10 150423 Haarsma meervleermuis Oostzaan.pdf	23-5-2022 09:52	Adobe Acrobat-d...	3.480 kB
 Bijlage 11 190719 Aerius calculatie festivals door gemeente.pdf	23-5-2022 09:57	Adobe Acrobat-d...	7.001 kB
 Bijlage 12 190906 RbNNE VoVo Terschelling.pdf	23-5-2022 09:53	Adobe Acrobat-d...	1.295 kB
 Bijlage 13 210706 Uitspraak VoVo GSD - WttV 2021.pdf	23-5-2022 09:54	Adobe Acrobat-d...	4.203 kB